

## KTERÉ LÁTKY NAZÝVÁME OXIDY ?

Kyslík vytváří s většinou dalších prvků dvouprvkové látky, nazývané **oxidy** (dříve kysličníky). Všichni alespoň občas slyšíme v rozhlasu i v televizi zprávy o obsahu oxidu siřičitého a oxidů dusíku v ovzduší. Víme také, že oxid uhličitý je složkou vzduchu. Těmito a některými dalšími oxidy se budeme zabývat podrobněji.

### OXID UHLIČITÝ A OXID UHELNATÝ

O oxidu uhličitém víte, že je součástí vzduchu. Uvolňuje se také při hoření uhlíkatých paliv a při dýchání.

### OXID SIŘIČITÝ

Již ve středověkých nemocnicích se prováděla dezinfekce tím, že se spalovala síra. Dodnes včelaři spalováním „sírných knotů“ dezinfikují včelí úly a vinaři „sífením“ dezinfikují vínné sudy. Ve všech uvedených případech se využívá vlastností oxidu siřičitého, který vzniká spalováním síry ve vzduchu.

**Oxid siřičitý** je bezbarvý, ostře zapáchající, jedovatý plyn, který dráždí

### OXID DUSIČITÝ

**Oxid dusičitý** je jedovatý plyn. Je součástí výfukových plynů spalovacích motorů bez katalyzátorů. Znečišťuje ovzduší a je jednou z příčin vzniku „kyselých dešťů“ (s. 27).

### OXID KŘEMIČITÝ

Jestliže při koupání v létě chodíte po písčné pláži u moře nebo po písku v opuštěných a zaplavených „pískovnách“, chodíte po oxidu křemičitém. **Oxid křemičitý** je pevná, velice stálá látka. V přírodě se nachází především jako nerost křemen. Nejvíce oxidu křemičitého se spotřebuje v podobě křemenného písku. Ve stavebnictví je nezbytnou součástí betonu a vápenné malty. Dale se používá především k výrobě skla.

### OXID VÁPENATÝ

Možná, že jste se při stavebních pracích setkali s látkou označovanou jako **pálené vápno**. Je to bílá, pevná látka, která při styku s vlhkou pokožkou má lepivé účinky. Vyrábí se pálením vápence ve velkých pecích vápenkách. Používá se k výrobě hašeného vápna (s. 28).

## ODPOVĚDI NAPIŠ DO SEŠITU

1. CO TO JSOU OXIDY ?
2. JAKÉ ZNÁŠ OXIDY ?
3. JAKÝ JE ROZDÍL MEZI OXIDY A KYSLIČNÍKY ?
4. KTERÝ OXID (KYSLIČNÍK) ZPŮSOBUJE KYSELÉ DEŠTĚ ?